

Dnes v čísle:

Den otevřených dveří
v jezuitském konviktu
Německy psaná literatura
na Moravě
Na Lékařské fakultě UP
hodnotí ústavy a kliniky

19**Žurnál****Ročník 10 • Vychází 9. března 2001****Slavnostní akty v aule FF UP: noví doktoři a docenti**

Ve čtvrtek 1. 3. 2001 byli v aule FF UP promováni úspěšní absolventi doktorských studijních programů Lékařské fakulty, Filozofické fakulty, Přírodovědecké fakulty a Pedagogické fakulty. Slavnostnímu aktu byli přítomni rektorka UP prof. J. Mačáková, děkan PrF UP prof. J. Lasovský, děkan FF UP doc. V. Rehan, děkan PdF UP doc. J. Steigl, děkan LF UP doc. Č. Čihalík a arcibiskup Mons. J. Graubner, Velký kancléř CMTF UP. Nové doktory představili přítomným děkani příslušných fakult a poté následoval promoční akt. V druhé části slavnostního shromáždění byly předány

diplomy také sedmi nově jmenovaným docentům, kteří se habilitovali na Cyrilometodějské teologické fakultě, Filozofické fakultě, Přírodovědecké fakultě a Pedagogické fakultě.

Rektorka UP ve své řeči zdůraznila důležitost zvyšujícího se počtu mladých vědeckých pracovníků, kteří jsou vítanou posilou stárnoucího pedagogického sboru UP. Neblahá finanční situace vysokého školství je však pro mladé vědce a pedagogy spíše demotivující.

Foto -tj-
Dokončení na str. 3

Nezadatelná práva rodiny

V prvních listopadových dnech loňského roku byl zveřejněn poměrně obsáhlý a svou tematikou také velmi aktuální dokument Papežské rady pro rodinu, který nese výmluvný titul *Rodina, manželství a fakticky existující soužití*. Základní ideou tohoto materiálu, adresovaného v první řadě politikům, zákonodárcům, všem lidem dobré vůle a křesťanům a jejich pastýřům, je obrana nezadatelných práv rodiny.

Katedra systematické teologie CMTF UP a Centrum pro rodinu při Olomouckém arcibiskupství společně uspořádaly veřejnou prezentaci výše zmíněného dokumentu, která úspěšně proběhla dne 26. 2. od 15 do 18 hod. v sále Arcibiskupské kurie (Biskupské náměstí 2). Zahájení celé akce se ujal otec arcibiskup Jan Graubner. V prvním příspěvku Dr. J. Skoblik, Th.D., z pražské Katolické teologické fakulty UK představil kriticky základní ideje dokumentu. Doc. R.

Smahel působivě připomenul důležité pedagogické aspekty problematiky, o níž materiál pojednává. A. Beneš, Th.D., podrobně rozebral otázku poměru mezi pozitivními zákony na jedné straně a přirozeným zákonem na straně druhé. Th.Lic. M. Mičo věnoval pozornost otázce chybějícího etického souladu v současné demokratické společnosti. Pan poslanec Ing. T. Kvapil velmi přehledným způsobem seznámil přítomné se základními platnými zákonnými normami, které v České republice regulují rodinné právo. V druhé části svého příspěvku pak představil a dokumentoval to, jaký postoj k dané otázce zaujímají jednotlivé parlamentní strany. Doc. C. Pospíšil se zmínil o problematice pojmu „přirozenost“, který je mnohoznačný, a proto neplní vždy dobře funkci oboustranné

Dokončení na str. 2

Vernisáž v Galerii Zbrojnice: Počítačová grafika

V úterý 6. 3. 2001 byla v Galerii IC UP ve Zbrojnici zahájena výstava s názvem *Počítačová grafika*, na níž jsou prezentovány práce studentů Fakulty architektury ČVUT Praha. Výstavu uvedla doc. D. Puchnarová z Katedry výtvarné výchovy PdF UP, která poté předala slovo doc. J. Severové, vedoucí Ústavu výtvarné tvorby FA ČVUT. Ta přítomným nastínila styl práce při tvorbě počítačové grafiky, které bývá mnohdy laiky i umělci vytýkáno jisté odosobnění.

Výstavu pořádá Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UP ve spolupráci s Informačním centrem UP.

O tom, co vše se dá pomocí počítače vytvořit, se můžete sami přesvědčit do 31. 3. 2001.

-red-, foto -tj-

Poslanecká sněmovna schválila novelu zákona o VŠ

S pozměňujícími návrhy schválila minulý týden Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky novelu zákona o vysokých školách (novela zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách). V důvodové zprávě k návrhu novely, pro kterou hlasovalo 94 ze 181 přítomných poslanců, jsou vymezeny čtyři základní cíle:

- otevřít akreditované studijní programy veřejných vysokých škol zájemcům o celoživotní vzdělávání;
- umožnit veřejným vysokým školám vstupovat do společností, do nichž by vkládaly především nehmotný kapitál (výsledky výzkumů, know-how apod.);
- přispět k prosazení větší objektivitu a standardizace přijímacích řízení na vysokých školách posílením pravomocí vysoké školy na úkor fakulty;
- zřetelněji vymezit základní stupně vysokoškolského vzdělání (bakalářský a magisterský).

V následující etapě schvalovací procedury musí novelu posoudit Senát PČR; pokud ten návrh zákona schválí (nebo se k němu do 30 dnů od jeho postoupení neusnese anebo vyjádří usnesením vůli se tímto návrhem nezabývat), je návrh zákona přijat. Jestliže Senát návrh zákona zamítne, hlasuje o něm Poslanecká sněmovna znovu (k přijetí zákona je třeba nadpoloviční většiny hlasů všech poslanců). Jestliže Senát návrh zákona vrátí Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy, hlasuje se o něm ve znění schváleném Senátem (k přijetí zákona je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných poslanců). Neschválí-li Poslanecká sněmovna návrh zákona ve znění schváleném Senátem, hlasuje znovu o návrhu zákona ve znění, ve kterém byl postoupen Senátu (k přijetí zákona je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců). Poté předseda Poslanecké sněmovny postoupí přijatý zákon k podpisu prezidentu republiky. Vrátí-li prezident republiky zákon zpět Poslanecké sněmovně do 15 dnů od postoupení, hlasuje o něm Poslanecká sněmovna znovu (a zákon je přijat, setrvává-li Poslanecká sněmovna na vráceném zákonu nadpoloviční většinou všech poslanců). Po podpisu předsedy vlády je zákon vyhlášen ve Sbírce zákonů.

K definitivní verzi novely k zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, a zejména k jejím konkrétním dopadům na chod vysoké školy, se vrátíme v některém z příštích čísel Žurnálu UP.

-red-

Pedagogická fakulta UP v Olomouci – Katedra pedagogiky s celoškolskou působností a Česká pedagogická společnost si Vás dovolují pozvat na konferenci

Etická výchova ve školském systému ČR

Konferenci, která proběhne 27. 3. 2001 v aule Pedagogické fakulty UP, zahájí děkan PdF UP doc. J. Steigl, CSc., pozvání k účasti přijali např. předseda Etického fóra PhDr. J. Šolc, Mgr. Z. Vyožilová, vedoucí Centra pro školy sekce Arcibiskupství olomouckého, doc. H. Hamanová CSc., vedoucí Subkatedry dorostového lékařství IPVZ, Praha, a další.

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Základní organizace Svazu ochránců přírody ČSOP v Lipníku nad Bečvou a Katedra ekologie Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci pořádají pod záštitou rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc.,

workshop a tiskovou konferenci na téma

Technická versus ekologická protipovodňová ochrana území podél řeky Bečvy

Akce proběhne **19. 3. 2001** v aule Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci, tř. Svobody 26; začátek je plánován na **8.30 hod.**

Pozvaní hosté: RNDr. Jitka Seitlová, senátorka, Ing. Pavel Biza, Povodí Moravy, a. s., prof. Otakar Štěrbá, CSc., vedoucí Katedry ekologie PŘF UP, Miroslav Dvorský, ČSOP Valašské Meziříčí.

Mezi tématy přednášek budou patřit např. počítačová prezentace protipovodňových opatření na řece Bečvě, ekologická protipovodňová opatření na řece Bečvě, problematika plánované Teplické nádrže, přehled nejčinnějších lokalit Středního Pobečví aj.,

Moderovat budou doc. B. Šarapatka, CSc., proděkan PŘF UP, a Mgr. J. Buriánková, Katedra geografie PŘF MU Brno.

V prostorách zasedací místnosti PŘF UP bude připravena výstava fotografií Pavla Motana (Lipník nad Bečvou) zachycujících nejzávažnější mokřady nivy řeky Bečvy.

Kontakt: Mgr. J. Buriánková, Tyršova 762, Lipník nad Bečvou, tel 0641/77 21 81, e-mail: nympha@centrum.cz.

Diplomový koncert

Katedra hudební výchovy PdF UP pořádá 19. 3. v Besedním sále Muzea umění v Olomouci diplomový koncert Heleny Hřebcové (housle) za klavírní spolupráce Mgr. A. J. Šumníkové. Na programu koncertu, který začíná v 18.30 hod., budou uvedeny skladby J. S. Bacha, L. van Beethovena, A. Dvořáka a J. Suka.

-red-

Jen několik řádků

Alternativní pohled

Okolnost, na niž upozorňuje doc. J. Štefanides (viz ŽUP č. 18), si lze vysvětlit také tak, že s rostoucím počtem studentů vzrůstá beztak už značné hodinové zatížení vyučujících výukou, konzultacemi a zkoušením a v souvislosti s tím slábnou vědecké a výzkumné ambice, klesá vědecký/tvůrčí výkon, tlumí se zájem o podávání grantových projektů. Protože tvůrčí výkon je měřítkem úrovně a kvality VŠ, zvětšuje se tím rozdíl v úrovni českých vysokých škol oproti západoevropským. Jako by ministerstvo svým podivným způsobem financování naše vysokoškolské pedagogii vybízel: nechťéte jenom stále více vyučovat a mít stůj co stůj více studentů, hleďte raději více bádát a získávat na grantové projekty jakkoli vysoké peněžní částky, my vám je opravdu dáme ještě jednou ve státní dotaci, tolik na tom záleží. V grantových příjmech zaostáváte, ačkoliv právě zde, na poli grantových soutěží, máte naprostou svobodu, vůbec žádná omezení a záleží jen na vás...

Dospěly již naše akademické senáty k nějakému závěru, jak zvýšit tvůrčí výkon fakult alespoň na úroveň republikového průměru? Jednaly o tom vůbec? Nechtěl by o tom napsat někdo ze senátorů do univerzitního listu? Co s tím uděláme?

M. Hejtmánek

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Den otevřených dveří v jezuitském konviktu

Při příležitosti výstavy *Horká kaše II* v Galerii Caesar byl ve středu 28. 2. 2001 na dvě hodiny zpřístupněn opravovaný jezuitský konvikt. Veřejnost tak mohla na vlastní oči posoudit, s jakým zdarem získává jedna z nejkrásnějších barokních památek Olomouce svou novou tvář.

Před dvěma lety jsem patřila k účastníkům projektu Horká kaše, jehož úkolem bylo upozornit akademickou obec i veřejnost na monumentální kulturní památku, která byla po několika let ponechána napospas větru, dešti. Po čtyři květnové dny roku 1998 tak jezuitský konvikt ovládl duch studentského veselí; na chodbách byly vystaveny výtvarné artefakty, v zatuchlých místnostech s opadávající omítkou probíhaly divadelní představení a koncerty (hudebníci si nemohli vynachválit výbornou akustiku). Návštěvníci se volně pohybovali rozlehlými prostorami objektu a odávali se snovým představám typu, jak by to tady vypadalo, kdyby... Již tehdy (a údajně ještě předtím) koketovali organizátoři akce i vedoucí představitelé univerzity s možností rekonstrukce tohoto objektu, který by byl budoucím kulturním centrem univerzity. Všichni doufali, ale málokdo věřil.

Je březen 2001 a rekonstrukce konviktu je ve své polovině. Náklady s ní spojené jdou do stovek milionů korun (viz ŽUP č. 12). Jaký je tedy stav k dnešnímu dni? Na první pohled je zřejmé, že konvikt má novou fasádu, nová okna a novou střechu. Jak to ale vypadá uvnitř? Návštěvníci, kteří do objektu zavítali, si mohli prohlédnout přízemí jednoho jeho traktu. I v tak mrazivém počasí se na opravách usilovně pracuje, dělníci ve vatách statečně odolávají silnému porывům větru a zvířenému prachu. V horním patře budovy se objevily problémy se statikou, na jejichž odstranění se pracuje. V průběhu oprav došlo k několika význam-

ným historickým nálezům; objevena byla středověká dlažba a židovská mikva.

Přestavěný konvikt bude mít podmínky pro širokou prezentaci uměleckých hodnot. Diváci a posluchači budou využívat především atraktivní prostory původního barokního podkrovní: zde budou koncertní a výstavní prostory, kino, divadlo, divadelní muzeum. Prezentacním účelům bude sloužit i kaple Božího Těla, rozlehlé chodby a také exteriéry na nádvořích nad olomouckými parky. Konvikt umožní pořádání výtvarných plenérů, filmových a divadelních představení a přehlídek, pěveckých a instrumentálních koncertů,

prázdninových letních škol, mezinárodních konferencí, předpokládá se i přenesení přehlídky Academia film Olomouc do těchto prostor. Mimovýukové veřejné akce a projekty budou financovány z grantů, podpory sponzorů a vlastních výnosů. Studenti budou mít k dispozici moderně vybavené přednáškové sály a posluchárny, ateliéry a dílny, pracovní pro individuální výuku hry na hudební nástroje, počítačové učebny, studovny, boxy pro videoprojekce, školní divadelní prostor, vlastní klub. Cílem je vybudovat v konviktu univerzitní umělecké a uměnovědné centrum, které se prosadí mezi obdobnými pracovišti evropských univerzit.

-ano-
Foto -tj-

Významný autorský podíl

Dvacet pracovníků ze čtyř českých vysokých škol se autorský podíl na učebním textu *Laboratorní cvičení z biochemie* (205 stran, Nakl. Olomouc, 2000), mezi nimi je pět autorů z Katedry biochemie Přírodovědecké fakulty UP – I. Frébort, L. Luhová, P. Peč, M. Šebela, L. Zajoncova. Text vznikl v rámci projektu *Tempus-Phare Restructuring of Biochemistry Courses at Czech Universities in partnerské kooperaci se čtyřmi západoevropskými pracovišti*. Je významným příspěvkem k mezinárodní integraci studijních programů tohoto průce se rozvíjejícího oboru. Podobné skriptum – co do obsahu i rozsahu – nebylo nikdy k dispozici.

-mh-

Nezadatelná práva rodiny

Dokončení ze str. 1

přijímané báze dialogu mezi křesťany a světem. Z hlediska systematické teologie pak nastínil spojitosti mezi tajemstvím Trojice a katolickým pojetím rodiny. Prof. K. Šipr poukázal na některé bioetické aspekty rodinného soužití. Širší veřejnost se bude moci seznámit se zněním výše zmíněných příspěvků v některém z příštích čísel Teologických textů.

Všem, kdo akci připravili a kdo přednesli podnětné a zajímavé příspěvky, na závěr upřímně poděkoval brněnský biskup V. Cikrlé. Velmi hezkou atmosféru setkání vytvořilo více než 150 převážně mladých posluchačů.

Doc. C. V. Pospíšil, Th.D., OFM,
CMTF UP

Mikuláš Lobkowicz na UP

Na pozvání Katedry filozofie a patrologie CMTF UP zavítal v úterý 20. 2. 2001 do Olomouce prof. Mikuláš Lobkowicz, ředitel Institutu pro studium střední a východní Evropy v Eichstättu, bývalý rektor Univerzity v Mnichově a prezident Katolické univerzity v Eichstättu, aby zde přednesl přednášku na téma *O původním smyslu metafyziky*.

První část přednášky byla věnována celkovému pojetí Aristotelovy *Metafyziky*. Přednášející nejprve na několika úrovních naznačil její vztah k *Fyzice*. Jedná se o spisy, které byly později začleněny za ty, jež se zabývají materiálním světem, což dále navozuje představu, že jejich tématem jsou skutečnosti, které stojí mimo námi zakoušený svět. Metafyzika však není omezena na „přirozenou teologii“, tedy učení o Bohu, jak je možné bez zjevení. Do třetice je možno říci, že *Fyziku* přímo předpokládá a je jejím posledním dodatkem: přemýšlet o jsoucnu jako jsoucnu znamená ptát se po posledních a zároveň prvních předpokladech toho, co je možné myslet.

Další část přednášky byla věnována hledání odpovědi na otázku, co je jsoucno jako takové, tedy co vlastně znamená být. Velká pozornost byla věnována Aristotelovým pojmům *úsia* a *symbebékos* (substance a akcident), vymezení jejich vzájemného vztahu a vysvětlení možnosti změny a pohybu. Výklad neustále provázelo srovnání s představou Aristotelova učitele Platóna i hlavní rozdíly oproti nauce Tomáše Akvinského.

Svou přednášku ukončil prof. Lobkowicz výzvou „nově promýšlet myšlenky a dějiny evropské filozofie a snažit se alespoň co do přístupu o novou syntézu – tak, jak to učinil Tomáš s Aristotelem s ohledem na křesťanskou víru a platónskou tradici. ... Jestliže se o takovou filozofii nepokoušíme, bude tím trpět i teologie, neboť dnešní dobrá teologie předpokládá „výsoce karátovou filozofii.“

Mgr. V. Hušek,
Katedra filozofie a patrologie CMTF

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Další konference o významu moravanství

Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Historickým ústavem Filozofické fakulty MU a Maticí Moravskou uspořádal v Brně vědecké kolokvium s aktuálním tématem *Češi, nebo Moravané? K vývoji národního vědomí na Moravě*. Na jednání se sešli vědečtí pracovníci z vědeckých ústavů i vysokých škol, představitelé moravských národních organizací i organizací Čechů na Moravě i řada zájemců o toto téma. Ukázalo se jako velmi prospěšné, že jednání nebylo rozděleno do sekcí, ale příspěvky byly uspořádány a prosloušeny v plénu chronologicky ve třech částech. Průběh jednání umožnil přítomným vytvořit si komplexní pohled na vývoj národnosti na Moravě.

První blok zahrnoval vývoj národního vědomí do 19. století. Zvláštní blok jednání byl vyhrazen konstitu-

ování moderních národů v 19. století. Poslední část byla věnována vývoji národního vědomí na Moravě ve 20. století.

Z naší univerzity vystoupil s příspěvkem na téma *Menšinové školství na Moravě v letech 1918–1938* prof. M. Trapl, CSc., z Filozofické fakulty a JUDr. J. Bílý z Právnické fakulty hovořil na téma *Moravané a politická doktrína národa ve 20. století*.

Obecnou platnost mělo shrnutí prof. M. Války, že otázka pojmu národa se dynamicky vyvíjí a každá definice se nutně dostává do rozporu s realitou. Bylo také konstatováno, že je nezbytné procesy národního vědomí v minulosti i dnes sledovat a zachovat vědecký dialog mezi představiteli obou národností i dialog s národními menšinami.

-jlb-

Ze zasedání Akademického senátu UP

Ve středu 28. 2. 2001 proběhlo zasedání Akademického senátu UP. Jak jsme již informovali v minulém čísle Žurnálu, schválil AS UP návrh dělení neúčelové dotace z MŠMT pro rok 2001. Vlivem úpravy byla snížena dotace pro CMTF UP a u ostatních fakult byla navýšena, s čímž byli seznámeni děkani fakult S návrhem dělení dotace vyjádřila nesouhlas doc. Riegerová z FTK UP. Uvedla, že pracoviště na FTK nemohou více šetřit na provozu, problém fakulty je v počtu studentů a navrhla řešení: snížit FTK odvod do centrálních prostředků o částku, která fakultě schází, nebo tento rozdíl hradit z centrální rezervy. Rektorka uvedla, že rezerva by měla sloužit k řešení mimořádných problémů, jinak bude rezerva dělena na konci roku normativně. Poukázala rovněž na organizační a provozní změny na FTK – Sportovní hala byla převedena pod RUP, byl zahájen provoz plynové kotelny, který bude levnější než dosavadní vytápění. Prorektor Horák konstatoval, že na základě systematizace pracovníků na FTK je nutno hledat rezervu, poněvadž provedená analýza ukazuje na malý pedagogický výkon fakulty.

Předseda AS UP dr. J. Kvapil navrhl doprovodné usnesení k dělení dotace z MŠMT, podle něhož by při dělení dalších prostředků byly zohledněny organizační změny, které proběhly na UP v roce 2001. Toto usnesení AS UP neschválil.

AS UP schválil navržené změny ve *Vnitřním mzdovém řádu UP* a vyjádřil souhlas s poplatky spojenými se studiem v akademickém roce 2001/2002; základ pro poplatky spojené se studiem byl stanoven ve výši 2 629 Kč, výše poplatku spojeného s přijímacím řízením činí 520 Kč a standard UP byl určen ve výši 44 000 Kč.

Dále AS UP schválil *Studijní a zkušební řád UP* ve znění připomínek Legislativní komise AS UP, *Jednací řád Vědecké rady UP* a *Organizační řád UP*.

Dalším bodem programu byla volba zástupce do Studentské komory RVŠ, kterou se stala Ilona Vysouřilová, studentka FTK UP.

Na závěr zasedání rektorka UP informovala o tom, že se připravuje změna způsobu poskytování dotace na vzdělávací činnost a že většina rektorů není pro limitování počtu studentů.

Další zasedání AS UP se uskuteční 4. 4. 2001.

Ze zápisu zasedání AS UP vybrala

-ano-

Co je to „computer-art“ a „light-art“, jste se mohli dovést na přednášce doc. J. Severové, která se představila 6. 3. v rámci tradičního cyklu *Umělecké debaty na UP* pořádaného Katedrou výtvarné výchovy PdF UP v Kongresové hale PŘF UP (Smeralova ul. 3); téhož dne odpoledne zahájila doc. Severová výstavu studentů Fakulty architektury ČVUT Praha s názvem *Počítačová grafika* (viz také str. 1).

-red-, foto -tj-

Slavnostní akty v aule FF UP: noví doktoři a docenti

Dokončení ze str. 1

Promováni byli absolventi doktorského studijního programu (v závorce jsou uvedeny názvy oborů): MUDr. Jiří Ehrmann, Ph.D. (patologická anatomie a soudní lékařství, LF), MUDr. Roman Havlík, Ph.D. (chirurgické obory, LF), MUDr. Jiří Herman, Ph.D. (chirurgické obory, LF), MUDr. Jiří Klein, Ph.D. (chirurgické obory, LF), Mgr. Pavel Kosina, Ph.D. (lékařská chemie a biochemie, LF), MUDr. Rostislav Večeřa, Ph.D. (lékařská chemie a biochemie, LF), Mgr. Tomáš Černušák, Ph.D. (historie – české a slovenské dějiny, FF), Mgr. Martin Fafejta, Ph.D. (sociologie, FF), Mgr. Božena Felgrová, Ph.D. (teorie a dějiny hudby, FF), Mgr. Eva Florová, Ph.D. (německý jazyk, FF), Mgr. Jan Holeš, Ph.D. (románské jazyky, FF), Ing. Mgr. Hana Konečná, Ph.D. (klinická psychologie, FF), PhDr. Ing. Bohumil Konečný, CSc., Ph.D. (andragogika, FF), Mgr. Lenka Krupková, Ph.D. (teorie a dějiny hudby, FF), PhDr. Jiří Marvan, Ph.D. (český jazyk, FF), Mgr. Jindřiška Svobodová, Ph.D. (český jazyk, FF), Mgr. Silvie Válková, Ph.D. (anglic-

ký jazyk, FF), PhDr. Renata Vystřčilová, Ph.D. (anglický jazyk, FF), Mgr. Zdeněk Bača, Ph.D. (optika a optoelektronika, PŘF), RNDr. Vlastimil Kostkan, Ph.D. (ekologie, PŘF), Sandra Sweeney, MES, Ph.D. (ekologie, PŘF), RNDr. Bohumil Trávníček, Ph.D. (botanika, PŘF), Mgr. Martin Bednář, Ph.D. (speciální pedagogika, PdF), PhDr. PaedDr. Jan Novotný, Ph.D. (pedagogika, PdF), Mgr. Petr Novotný, Ph.D. (pedagogika, PdF), Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D. (speciální pedagogika, PdF).

Dekrety docentů převzali (v závorce jsou uvedeny názvy oborů): doc. Josef Beneš, Th.D. (teologie), doc. PhDr. Ondřej Felcman, CSc. (české dějiny), doc. PhDr. Vladimír Krivánek, CSc. (dějiny české literatury), doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc. (české dějiny), doc. PaedDr. Jaroslav Mazúrek, CSc. (československé dějiny), doc. RNDr. Miroslav Krumpál, CSc. (zoologie), doc. PhDr. PaedDr. Kamil Janiš, CSc. (pedagogika).

-red-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Filmová premiéra: *Sudetští Němci a Češi*

V pondělí 12. března 2001 ve 13 hodin se v olomouckém Muzeu umění (Denisova 47) uskutečnila premiéra české verze filmového dokumentu Ministerstva školství Rakouské republiky a rakouské televize s názvem *Dlouhý stín dějin – Sudetští Němci a Češi*. Spolu s tvůrci filmu budou přítomni také jejich partneři z UP – senátor prof. F. Mezihrák a dr. M. Hořínek – a hlavní komentátor Karel Schwarzenberg.

Německá verze dokumentu, který zachycuje vývoj česko-rakouských a česko-německých vztahů v jejich historickém vývoji (s důrazem na 20. století a sudetoněmeckou otázku), měla v Olomouci neoficiální premiéru již v říjnu minulého roku, kdy jeho tvůrci navštívili Pedagogickou fakultu UP, aby zde získali potřebné připomínky a korekce z pohledu české strany pro dokončení české verze snímku. Publikem se tehdy stali studenti a pedagogové Katedry občanské výchovy PdF UP.

-red-

Grant pro doktorandy

Olomoucká pobočka České společnosti chemické vypisuje jeden cestovní grant (4000 Kč) pro studenty doktorandského studia všech oborů chemie Univerzity Palackého v Olomouci na částečné pokrytí cestovních nákladů spojených s účasti na vybrané konferenci v roce 2001. Žádosti o grant, obsahující curriculum vitae uchazeče, abstrakt příspěvku přihlášeného na konferenci a kalkulaci předpokládaných nákladů odevzdejte do 28. 4. 2001 doc. J. Ševčíkovi (Katedra analytické chemie PŘF UP, tř. Svobody 8, Olomouc) nebo elektronickou poštou na adresu: sev-cik@risc.upol.cz.

-kvil-

Dvě pozvánky Waldorfské iniciativy

Sdružení *Waldorfská iniciativa* srdečně zve pedagogy, studenty a další zájemce na následující akce:

– 15. 3. 2001 v 16 hod., se v MS Nedvědova 13, Olomouc uskuteční *valná hromada Waldorfské iniciativy* spojená s přednáškou o waldorfské pedagogice;
– 30. 3. 2001 v 17.30 hod. proběhne v Čajovně U bílého slona (Univerzitní 10, Olomouc) *setkání přátel Waldorfské iniciativy* spojené s přednáškou.

Další informace podá H. Dolenková, MŠ Nedvědova 10, tel. 068 / 5431489.

-weg-

PROFESURY

Fakulta tělesné kultury UP

V pondělí 2. 4. 2001 v 10 hod. se na zasedání Vědecké rady Fakulty tělesné kultury UP v zasedací místnosti děkanátu FTK UP, tř. Míru 115, 771 11 Olomouc, koná řízení ke *jménování profesorskou doc. RNDr. Jarmily Riegerové, CSc.*, vedoucí Katedry funkční antropologie a fyziologie FTK UP, v oboru *kinantropologie*.

Předsedou hodnotící komise je prof. S. Komenda, DrSc. (LF UP Olomouc), členy komise prof. I. Bernasovský, DrSc. (FHPV, Prešovská univerzita), prof. dr. hab. Z. Drozdowski (AWF Poznaň, Polsko), prof. K. Měkota, CSc. (FTK UP Olomouc), prof. M. Pospíšil, DrSc. (PŘF UK Bratislava), doc. J. Šteigl, CSc. (PdF UP Olomouc).

Kandidátka vystoupí s veřejnou přednáškou na téma *Koncepce funkční antropologie v systému kinantropologických věd*.

-ftk-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Stručně

K oslavě 151. výročí narození T. G. Masaryka se dne 7. 3. 2001 v 16.30 hod. sešli na Žižkově náměstí a poté v aule Pedagogické fakulty UP zástupci města a regionu, aby utčili památku prvního prezidenta Československa.

V průběhu tohoto týdne navštívil olomouckou univerzitu americký filantrop Charles Merrill, nositel čestného doktorátu pedagogických věd UP.

-red-

Nabídka publikací o Evropské unii

V rámci komunikační strategie před vstupem České republiky do Evropské unie vydou zásluhou Ministerstva zahraničních věcí ČR následující tituly:

Průvodce zemědělců Evropskou unií

Průvodce vnějšími vztahy Evropské unie

Průvodce ochránce životního prostředí Evropskou unií

Průvodce zaměstnanců Evropskou unií

Schengenská dohoda

Druhá a třetí pilíř Evropské unie

Tituly, které již vyšly:

Národní program přípravy ČR na členství v EU – 1999
Česká republika v hodnocení Evropské komise 1999
Amsterodamská smlouva

100 otázek a odpovědí o Evropské unii

Průvodce Evropskou unií

Průvodce občana Evropskou unií

Průvodce podnikatele Evropskou unií

Průvodce studenta Evropskou unií

Evropská společnost: První pilíř Evropské unie (2. rozšířené vydání)

Mýty a realita Evropské unie

Všechny uvedené tituly je možno zdarma objednat na tel. č. 02/72 70 01 02 nebo písemně na adrese: Distribuční středisko Ministerstva zahraničních věcí ČR, P. O. Box 38, 225 38 Praha 10 nebo e-mailem na adrese tbozp@czn.cz.

-red-

E. Albee: Americký sen

Divadelní skupina Temný tučňák si vás dovoluje pozvat na premiéru hry E. Albee: Americký sen (režie: J. Guziur). Představení se uskuteční 13. 3. 2001 ve 20 hod. na Katedře teorie a dějin dramatických umění, Wurmova 13.

-red-

Rekreace v Horním Údolí

Správa kolejí a menz UP nabízí v rekreačním středisku Horní Údolí u Zlatých Hor rekreaci nejen pro zaměstnance UP, ale i pro ostatní zájemce. Poskytujeme ubytování ve dvou- i vícelůžkových pokojích; vhodné pro alergiky a astmatiky, pro rodinnou rekreaci a kolektivy. V rekreačním středisku je zájemcům k dispozici sauna, klubovna, tělocvična; vlastní stravování s možností přípravy jídel ve vybavených kuchynkách. Pro zaměstnance UP a jejich rodinné příslušníky jsou uplatňovány slevy. Blíží informace poskytuje ubytovací kancelář SKM, tel/fax 068/522 6057.

-skam-

Volná místa na kolejích UP

Správa kolejí a menz UP nabízí volná místa na kolejích. Zájemci včetně studentů bez nároku na kolej se mohou hlásit u referentek jednotlivých kolejí: na koleji Šmeralova, tel. 563 8026, na koleji J. L. Fischera, tel. 563 8025, na koleji E. Rosického, tel. 522 9402. Informace poskytuje rovněž ubytovací kancelář SKM, tel. 068/522 6057.

-skam-

ROZHOVOR

Německy psaná literatura na Moravě

Na Katedře germanistiky FF UP probíhá již několik let výzkum německy psané literatury v moravském regionu. Jedním z výsledků tohoto výzkumu je sborník studií *Beiträge zur deutschsprachigen Literatur in Tschechien* doc. L. Topolské a prof. L. Václavka (viz také Žurnál č. 18, str. 1 a 6) O této poněkud opomíjené literatuře jsem hovořila s jedním z autorů zmíněného sborníku, prof. PhDr. Ludvíkem Václavkem, CSc., z Katedry germanistiky FF UP:

Váš zájem o německy psanou literaturu na území Čech a Moravy je dlouhodobý. Sborník je jedním z výsledků vašeho bádání v této oblasti. Můžete říct, jak kniha vznikala a co jí předcházelo?

Byla to falešná představa domnívat se, že se olomoučtí germanisté zabývají pouze lokální a regionální literaturou. Naše práce samozřejmě pokrývá mnoho oblastí z dějin německé literatury. Řekli jsme si ale toto: psát dnes o J. W. Goethovi, T. Mannovi, B. Brechtovi je zbytečné, neboť již o nich bylo napsáno mnoho. Na území Moravy však žili lidé, kteří psali a o kterých se ví buď málo, nebo vůbec ne. A kdo jiný by měl tuto problematiku zpracovat, když ne čeští germanisté?

Lze říci, že jsem byl k práci o této problematice zčásti donucen okolnostmi. Zákaz vědecké a publikační činnosti v minulém režimu mě donutil omezit své působení na to, co bylo dostupné, a to byly archivy a pozůstatosti ve městě nebo v regionu. Kdyby byla svoboda, tak bychom se já i kolegové možná více zabývali německými a rakouskými autory a ty místní bychom přehlíželi. Tak nezbylo, než se na to vrhnout a našťastí vedle kuriózních jevů tam byly i jevy zajímavé, znamenající přínos v naší zemi i v celku střední Evropy.

Lze vymezit období, kdy se u nás objevila německy psaná literatura a existovaly nějaké vazby mezi českou psanou a německy psanou literaturou?

Němci přišli na naše území poměrně pozdě – až ve 13. století. Kolonizace způsobila jisté rozrůznění: byla města, která byla výhradně česká, a byla města, která byla německá. K německým patřila právě Olomouc nebo Brno. Městské knihy se psaly buď latinsky, nebo německy. V 16. století, kdy došlo k velkému kulturnímu rozvoji, se v Olomouci tiskly knihy ve všech třech jazycích. V pobělohorské době germanizace sílila tím, že na naše území přicházely německé šlechtické rody, sedláci z Bavorska apod. Rozhodujícím momentem byla snaha tereziánské a josefínské administrativy o jednotnou správu, a tedy jednotný jazyk. Úředním jazykem se stala němčina, což naráželo na jistý odpor místního obyvatelstva. Důvod tohoto kroku však nebyl nacionalistický, ale správní. Musel se nalézt sjednocující jazyk. Romantický nacionalismus vznikl až v 19. století.

Do roku 1848 byl vztah mezi českými písařskými a německými písařskými autory převážně dobrý. Německé písařské autoři přejímali do svých děl témata a motivy z českých dějin a pověstí, reflektovali české prostředí. Jejich vztah k české zemi byl stejný jako u autorů písařských českých, v duchu teritoriálního vlastnictví. Teprve po roce 1848 se začala rozcházet cesta českých demokratů a německých liberálů. Během národního obrození český element sílil, čemuž se zdejší Němci začali bránit. Používali k tomu stejné prostředky jako obrozenci. V běžném životě žili Češi a Němci spolu, ale v kultuře se žilo odděleně, v politice pak obě strany stály proti sobě. Češi uznávali německou kulturu, ale tu velkou. Opovrhovali německými autory ze své země a naopak. Německy psaná literatura zanikla v podstatě s koncem druhé světové války v roce 1945, dodnes však žijí někteří od nás pocházející autoři v Německu, Rakousku a Švýcarsku.

Německy píšící autoři tedy ve svých dílech reflektovali českou tematiku a české prostředí.

Českou tematikou rozumíme jednak historické události spjaté s naší zemí, jednak české prostředí a jeho obyvatele. Český svět byl samozřejmě běžným námětem těchto autorů, postupně se ale měnil úhel pohledu na českou problematiku. Tak například v Olomouci působil historik Willibald Müller, který je autorem dvou románů; jeden se vztahuje ke třicetileté válce a líčí odpor našeho lidu (českého i německého) proti švédské okupaci. V roce 1905, čili o patnáct let později, napsal Müller druhý román, v němž se zabývá dobou husitskou, a tam už je husitství líčeno jako české ohrožení německého živilu. To je odraz tehdejšího politicko-společenského vývoje, kdy začaly sílit národnostní třenice, které vedly až k rozpadu rakousko-uherské monarchie.

Kolik německy píšících autorů působil na Moravě a které považujete za nejvýznamnější?

Výzkum v této oblasti probíhá již několik let, k dnešnímu dni máme zhruba 1500 jmen lidí, jejichž život a dílo se vázaly k Moravě. Úroveň tvorby těchto autorů je pochopitelně rozdílná; najdeme mezi nimi učitele, vlastivědné pracovníky, novináře apod. Existuje však několik autorů, kteří vynikli nad průměr, a jak se ukazuje, uplatnili se i ve světě. Byli to například Charles Sealsfield, který pocházel ze Znojma a který se těšil oblibě v polovině 19. století, a Ferdinand von Saar, který zde byl dva roky na vojně a velmi často jako host knížat Salmů. Světově uznávaný je Robert Musil, jenž na Moravě strávil tři desetiletí, nebo Marie von Ebner-Eschenbach, rozená hraběnka Dubská, která střídavě pobývala ve Vídni a na svém zámku ve Zdislavicích; ta ve svém díle využívá motivy ze života hanáckého lidu. Dále pak Max Zweig z Prostějova (známější je jeho příbuzný Štefan Zweig), jenž studoval v Olomouci a psal divadelní hry. Jedním z předních současných německých autorů je Peter Härtling, který na Moravě pobýval tři roky, některá jeho díla jsou věnována Moravě a přímo Olomouci (Opožděná láska, Bozena). Čili jsou autoři, kteří se dostali na středoevropskou, ale i světovou úroveň. Analýze jejich tvorby je věnována zmíněná publikace.

Jsou tyto autoři překládáni do češtiny?

Zde je třeba si uvědomit, že v 19. století by býval překlad německých autorů pro české čtenáře víceméně zbytečný, protože německy uměl každý. Čili Goethe, Schelling, Nietzsche a jiní se četli v originále. Potřeba překladu do češtiny vznikla až po roce 1918, ačkoli i za první republiky byla na všech středních školách němčina povinná.

Co se týče překladů moravských autorů, tak těm se kupříkladu věnuje doc. L. Topolská. V posledních letech vydalo olomoucké nakladatelství Votobia několik překladů německy píšících autorů: „Nechte být, paní Smrti“ od Ericy Pedretti, „Děti Vídně“ Roberta Neumanna, román „Mistr Posledního soudu“ od Leo Perutze či „Srdeční stěnu“ od Petera Härtlinga. Samozřejmě by bylo dobré, kdyby překladu této literatury přibývalo a povědomí o těchto tvůrcích narůstalo.

Rozhovor připravila

A. Novobilská

Foto -tj-

Jednou možná věda dokáže, že to, co nazýváme inspirací, není než nedostatek vitamínů a vhodná hladina cholesterolu v krvi.

Objevovat znamená – snít.
Objevit znamená – vystřízlivět.

-kos-

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Analýza mikroskopického obrazu**

Kvantitativní a kvalitativní analýza mikroskopického obrazu patří k běžné činnosti morfoložů. Možnosti rutinního získávání kvantitativních informací byly dříve poměrně omezené. Nejstarší a nejjednodušší byly manuální metody užívané v histomorfologii. Užívaly se různé kalibrované měřicí okuláry, kterými bylo možné provádět dvojrozměrná měření objektů. Pro usnadnění či zpřesnění měření se užívaly mikrofotografie a elektronmikroskopické snímky. Výhodou tohoto způsobu byla zanedbatelná pořizovací cena metody; na druhé straně obrovskou nevýhodou byla neobvykle vysoká náročnost celého postupu a velmi malá produktivita měření.

Poloautomatické systémy umožňovaly vizuální hodnocení obrazu a pomocí „světelného pera“ ohraničení a vymezení pozorovaného objektu. Údaje pak byly hodnoceny počítačem. Ten vypočítal základní morfometrické parametry, např. šířku, délku, plochu, tvar, nukleoplazmatický poměr.

Průtokové cytometry je možné do jisté míry považovat také za analyzátoře obrazu, ale již mnohem dokonalejší. Mimořádnou rychlostí změní intenzitu a barevnost emitované fluorescence včetně velikosti a objemu buněk. Ve velmi krátké době je možno posoudit množství, např. nádorové populace buněk v krvi s vyhodnocením mnoha dalších parametrů. Tisíce a desítky tisíc buněk jsou změřeny během několika málo minut. Tyto přístroje jsou sice drahé, ale jejich vlastnosti – jako např. výkonnost, rychlost, kvalita měření a hodnocení – jsou neocenitelné. Na jedné straně zasunete do přístroje zkumavku s krví pacienta a během několika málo minut se na obrazovce objeví výsledky.

Podobnými vysoce sofistikovanými přístroji jsou i dnešní automatické analyzátoře obrazu histologických preparátů. Tady se ovšem vyžaduje určitá znalost procesu měření a obslužný komfort není zdaleka

takový, jako jsem uvedl v průtokové cytometrii. Celá sestava pro měření zahrnuje kvalitní mikroskop s barevnou vysokorozlišovací kamerou, která je napojena na počítač. Ovšem počítač není to nejcennější – tím je software, který zpracovává signál z kamery. Obraz, který pozorujeme na monitoru, je nejprve digitalizován. Z digitalizovaného obrazu jsou extrahovány některé jeho nežádoucí rysy. Analyzátoř provádí nejen náročná morfometrická měření všech možných parametrů, ale současně objekt zkoumá i z hlediska distribuce optické hustoty podobně jako fotometry. Pro člověka nezavěšeného jsou předchozí odstavce možná zajímavé, ale každý se jistě zeptá: „No dobrá, ale k čemu konkrétně tyto drahé věčičky slouží? Není to jenom pro několik vědou posedlých badatelů?“ Zcela určitě nikoliv. Nejnovější verze analýzy obrazu mají využití mimořádně široké. Zahrnuje rozsáhlé spektrum lidských činností od kriminalistiky přes biologii, lékařské obory až třeba po sévárenství. Kdyby analýza obrazu mohla být využita jenom v morfoložii nebo medicíně, její cena by možná byla ještě větší a metoda by zdaleka nebyla tak propracována. V kriminalistice je možné např. srovnání otisků prstů, i když jsou zastíhny jenom částí. Systém bleskurychle z databáze vybere shodný otisk podle předem stanovených kritérií a na obrazovce, případně projekčním plátně ukáže otisk z databáze a zkoumaný otisk. Při hodnocení slitin kovů dovede vyhodnotit množství a poměr jednotlivých částí kovů přítomných ve slitině. Pro hodnocení vzorků je možné použít světlo o různé vlnové délce, ultrafialové světlo, polarizované světlo atd.

V biologii a medicíně existuje široká škála použití. Systém analýzy obrazu dovolí naprosto nevidané možnosti dokumentace. Větší předmět, např. myší embryo, je možné nasnímat s objektivem zvětšujícím 10× a z taktu vzniklých x políček „sešít“ výsledný obraz, jaký bychom viděli při zvětšení objektivem zvětšujícím 1x. Přitom „sešít“ mezi jednotlivými políčky je naprosto plynulé. To zajišťuje software. Jak nádhernou kresbu má takový snímek, jistě nemusím vysvětlovat. V genetice systém dovede zřídčit podle prouzkouvaných chromozómů do párů a seřadit je vedle sebe již očíslované. Jistě si každý dovede představit

zlepšení proti předchozímu stavu, kdy se chromozómy nejdříve fotografovaly, identifikovaly, leply na papír a srovnávaly.

V patologii jsme pomocí tohoto systému hodnotili vliv virové infekce na morfologii nádorových buněk. Hodnotili jsme morfometrické rozdíly mezi nádorovými buňkami u dvou skupin pacientů s Hodgkinovým lymfomem. Jednu skupinu tvořily histologické řezy lymfatickými uzlinami nemocných, u kterých jsme prokázali latentní virovou infekci viru Epstein-Barrové. Výsledky jsme srovnali s druhou skupinou, kde latentní virová infekce nebyla zjištěna. Aby výsledky mohly být věrohodné, museli jsme změřit několik stovek nádorových buněk. Tato práce bez systému analýzy obrazu by byla časově neobvykle náročná. Podobně se provádí DNA cytometrie různých typů zhoubných nádorů s cílem zlepšit poznání nádorové proliferace, klasifikace a léčbu.

Tyto sice drahé, ale neobvykle užitečné přístroje pomohou přinést nové poznatky. Jejich využití zasahuje do více oborů, a proto bychom o nich měli vědět. A nejen to. Možná, že by bylo nejlépe, kdyby tyto přístroje mohly být součástí nějakého nového, samostatného laboratorního oddělení či Ustavu laboratorních metod a přístrojů, kde by mohly sloužit podstatně širšímu okruhu zájemců.

Prof. J. Mačák, CSc.,
Ustav patologie LF UP

Příroda, braň se!

Nejlépe jsou na tom lidé, kteří se v minulosti nenechali zlákat ekologickými dotacemi a dál topí uhlím. Nejhůře na tom budou ti z nás, kteří topí elektrinou. Náklady pro domácnost na 1 GJ tepla v Kč: hnědé uhlí 130, zemní plyn 196, akumulární elektrina 210, elektrický přímotop 311, ekopetrol 379. Monopolní ČEZ z nás přece musí vyždímat těch sto miliard korun, na které přišla temelínská hladová zeď.

(Zdroj: Tempus medicorum, čas. ČLK, č. 1, leden 2001).

-mh-

Důvod k radosti

Tak vám povím, že bych si přál být asistentem na Katedře biochemie naší Přírodovědecké fakulty. Nemají tam sice žádnou sekretářku, zato mají šéfa, jenž je sám sobě sekretářkou a během několika let dokázal zaplnit prázdné laboratorní prostory v holickém objektu moderními přístroji a mladými pracovníky zaujatými pro výzkum. Také studenti tam pracují v dobře vybavené laboratoři. Přijal mě ve své malé, sympaticky skromné pracovně a provedl laboratořemi.

Otevířel katedru světu. Jeho asistenti a docent opakovaně vyjíždějí do zahraničí, pracují tam na známých chemických pracovištích a publikují své výsledky společně se zahraničními kolegy v mezinárodních časopisech s IF. Zrovna došel na katedru poštovní balík se separátními otisky jejich poslední práce v *European Journal of Biochemistry*. Podařilo se jim identifikovat nový enzym, mají granty (odtud všechny přístroje), dosahují mezinárodně uznávaných výsledků. Jsou spoluautory učebního textu vydaného v rámci projektu Tempus-Phare „Restrukturalizace výuky biochemie na vysokých školách v ČR“. Na chodbě katedry se můžete seznámit s postery jejich pracovníků prezentovanými na mezinárodních konferencích. Před vchodem je nástěnka s ukázkami vědeckých publikací katedry. Pracoviště má svou webovou stránku, promyšleně sestavenou a doplňovanou. Je tam vše, co může zajímat studenty, odborníky i akademické funkcionáře. Nedávno získala katedra akreditaci pro magisterské studium.

Kupodivu se tato událost neseťkala se zájmem akademické obce, ani jejich funkcionářů, jako by to nebyl uzlový bod vývoje v teprve pětiletém trvání katedry. Být pracovníkem katedry, mizelo by mě to. Získat akreditaci, mít dobře vybavené pracoviště publikující v zahraničních časopisech a vytvořit vědecky produktivní vazby se zahraničními pracovišti – to je přece úspěch a také důvod k radosti, uznání a blahopřání.

M. Hejtmánek

**ACADEMIA FILM OLOMOUC 2001
NA CESTĚ.../ON THE ROAD... 22. – 26. 4. 2001****Výběrová komise Academia filmu Olomouc rozhodovala**

Ve dnech 9., 10. a 23. 2. 2001 zasedala v prostorách Audiovizuálního centra UP ve Zbrojnici výběrová komise mezinárodního festivalu Academia film Olomouc s cílem provést užší výběr filmů přihlášených do mezinárodní soutěže 36. ročníku festivalu. Ten se letos uskuteční ve dnech 22. – 26. 4. Výběrová komise jednala v následujícím složení: **Mgr. P. Bergmannová**, předsedkyně komise a programová ředitelka AFO, **PhDr. J. Schneider, Ph.D.**, ředitel AFO, **PhDr. P. Urbásek**, ředitel Archivu UP a koordinátor doprovodných seminářů AFO, **J. Joukal**, ředitel Olomouckých kin, a **P. Peč**, tiskový mluvčí AFO.

Komise měla nesnadný úkol vybrat do soutěže to nejvyšší kvality z velkého počtu přihlášených snímků tak, aby poskytl mezinárodní porotě (ta zasedne v průběhu festivalu, pravděpodobně ve dnech 20. – 23. 4.) dostatečně reprezentativní vzorek filmů pro její rozhodování o rozdělení jednotlivých cen. Po zkušebnostech z uplynulých let přistoupili letos organizátoři k oslovení jednotlivých tvůrců a producentů vytipoovaných dokumentů, z nichž mnohé již dosáhly úspěchů na velkých mezinárodních festivalech po celém světě. Tento přístup se ukázal jako přínosný nejen z hlediska výsledně vysoké úrovně předvýběrových titulů, ale zároveň usnadnil festivalovému štábu bezprostřední komunikaci s dokumentaristy.

Z celkového počtu 185 přihlášených snímků (z toho 70 českých a 115 zahraničních) byly do festivalové soutěže nakonec přijaty **102 filmy** (z toho 35 z ČR, 18 z Německa, 7 z Velké Británie, 6 z Dánska, 6 ze Švýcarska, 5 ze Slovenska, 3 z Izraele, 3 z USA a mezi dalšími filmy a pořady z těchto zemí: Rakousko, Finsko, Irsko, Maďarsko, Polsko, Francie, Nizozemí, Španělsko, Kypr, Kanada, Írán, Uruguay, Indie).

Poměrně vysoký počet filmů přijatých do soutěže vypovídá o silné kvalitě programu letošního festivalu. Drtivá většina děl, které letos doputovaly do Olomouce ze všech koutů světa, dává nahlédnout do života obyčejných lidí v různých zemích a rozkrývá jej v tragických i úsměvných dějinných souvislostech právě uplynulého století. Filmové projekce by se tak, jak organizátoři letošního ročníku doufají, měly stát pověstnou hrozenou rukavicí pro festivalové diváky. Ti jistě ocení postupné odsouvání akademičnosti dominující festivalovému programu minulých let, která byla leckdy na škodu návštěvnosti. Právě tím by se AFO měl opět o krůček přiblížit studentům i olomoucké veřejnosti.

P. Peč, tiskový mluvčí AFO
pavelpec@hotmail.com

TÉMA: SYSTEMIZACE

Na Lékařské fakultě UP hodnotí ústavy a kliniky

Na Lékařské fakultě UP zavedli systém hodnocení pracovišť pomocí dvanácti koeficientů různé velikosti pro jednotlivé aktivity (např. hlavní řešitel grantu, výchova studentů PGS, publikace, finanční přínos fakultě z grantů atd.). Východiskem výpočtu je rozhodnutí Vědecké rady UP podle kterého habilitovaný učitel vyučuje týdně šest hodin, odborný asistent dvanáct a lektor sedmáct. Základem je pak počet skutečně odučených hodin za rok (30 týdnů). Podstatu hodnocení objasňuje děkan fakulty **doc. MUDr. Č. Čihálik, CSc.:**

Jaký je účel hodnocení ústavů a klinik?
Dlouhodobě postrádáme pokud možno objektivní soubor informací o efektivnosti práce jednotlivých ústavů a klinik. Cílem námi pracovaného elaborátu je vyjádření míry výkonu jednotlivých pracovišť ve sledovaných činnostech souvisejících s požadovanou pracovní náplní akademických pracovníků. Spočítat odučené hodiny je vcelku jednoduchý matematický úkon, naopak obtížné se hledá metodika zhodnocení vědeckého výkonu, pokud jej ovšem nechceme redukovat opět jen na matematický součet publikací.

V čem spočívá princip hodnotící metody a z jakých předpokladů vychází?

Základní hodnocenou jednotkou je ústav či klinika, jejíž povinností je vést příslušnou výuku, vědecky bádát, vést vědeckou výchovu postgraduálních studentů, dbát o růst vlastních pracovníků a podílet se na dalších činnostech přinářejících prospěch mateřské fakultě. Dobově zde jistě mohou být různé priority a velikost koeficientů nemusí být neměnná. Základ pro výpočet jsou normativně dané odučené hodiny a k tomuto číslu se s různě odstupňovanými koeficienty přičítají pozitiva z dalších činností. Dohodou jsme stanovili, že pedagogická činnost bude vyjádře-

na 70 % celkového výkonu, 30 % výkonu by měl být naplněn ostatní tvůrčí činností. Konečně tento poměr odpovídá i současnému stavu financování naší fakulty: z dotací na výuku pokryjeme zhruba tři čtvrtiny mzdových nákladů, na ostatní si fakulta musí vydělat jinak. A právě zde je obrovský nevyužitý prostor – nikde není omezení v množství takto navíc získaných prostředků. Pokryjeme-li příjmy z těchto činností více než nutných 30 %, zůstávají navíc získané peníze fakultě a jsou zdrojem pro další navýšení nadtarifní složky našich mezd.

Výsledkem hodnocení pracovišť je jediné číslo – součet koeficientů. Jaký má toto číslo význam pro vedení fakulty a pro přednosty ústavů a klinik?

Toto číslo dává základní informaci o celkovém výkonu každého jednotlivého pracoviště za sledované období a dává představu o tom, kolik pracovníků by bylo na odvedený výkon zapotřebí. Srovnání se skutečným počtem pracovníků na daném pracovišti pak má svou výpovědní hodnotu a může mít svůj dopad v personální politice, ale i v systému odměňování. Jisté omezení přináší skutečnost, že údaje jsou hodnoceny retrospektivně, uzávěrka sběru dat za minulý rok je vždy k 15. lednu. Z dlouhodobého hlediska tedy budeme hodnotit spíše trend a tento se budeme snažit usměrňovat.

Předpokládáte motivační účinek hodnocení?

Zcela určitě ano. Celý systém je nutno chápat nikoliv jako direktivu, ale spíše by měl upozorňovat na rezervy jednotlivých pracovišť a naznačovat směr žádoucího vývoje každého pracoviště.

Snad jeden příklad za všechny: jistě máme zájem na co největším počtu habilitovaných učitelů. Ti mají ve své pracovní povinnosti poloviční množství odučených hodin ve srovnání s odbornými asistenty. Takže pokud se na pracovišti dva asistenti habilitují, zname-

ná to při nezměněném počtu výukových hodin pro dané pracoviště nárok na dalšího pracovníka navíc v kategorii odborných asistentů.

Čekáváte, že systém hodnocení bude motivovat pracovníky k publikování v zahraničních časopisech s IF?

Ano, i tudy vede pro pracoviště cesta, jak si vylepšit pozici a díky koeficientu za tuto práci získat více peněz v pohyblivé složce mzdy i více pracovních úvazků.

Zajímavý a možná poučný je způsob, který přijala Lékařská fakulta v Martině. Ve snaze motivovat publikační aktivitu v časopisech s IF vyplácí autorskému kolektivu jednorázové odměny ve výši 8 000 slovenských korun za každou takto publikovanou práci. O podobné možnosti (nad rámec příslušných koeficientů v hodnocení) uvažujeme i na naší fakultě.

Představme si, že pracovník je nositelem hlavního grantu CEP a získal na projekt 5 milionů korun, ale nevyučuje. Jiný pracovník vyučuje týdně 20 hodin a není nositelem žádného grantu. Co je v hodnocení výhodnější pro pracoviště?

Správně jste v závěru otázky použil slovo pracoviště. To je základní jednotka, na které se odvíjí veškerá činnost. Pokud by pracoviště pouze učilo a nemělo žádné další zisky z koeficientů, pak, pokud připustíme, že výuka představuje pouze tři čtvrtiny náplně práce, měli by pracovníci dostávat pouze tři čtvrtiny mzdy. Reálně jistě dostávají celou tarifní mzdu, ovšem s tím, že na toto pracoviště doplácí svým dílem všichni ostatní. Tady je suma mzdových prostředků konečná. V případě, že získáváme peníze nad státní dotaci třeba právě z tvůrčího výkonu (ale také z výuky v angličtině, hospodářské činnosti apod.), měly by tyto prostředky zůstat těm, kteří je vytvořili. A zde jsou možné příjmy teoreticky nekonečné.

Je již věcí vedoucího pracoviště, aby ve svém týmu dal dostatečný prostor nositeli grantu a výukou více zatížil momentálně méně vytíženého pracovníka tak, aby výsledný efekt byl pro pracoviště co největší. I na tento proces je nutno pohlížet z dlouhodobého hlediska jako na dynamický děj a míra zatížení jednotlivého pracovníka výukou a výzkumem může v průběhu kolísat.

Hodnocení zcela pomíjí aspekt kvality výuky a velikost IF u publikací. Proč?

Kvalita výuky je poněkud odlišný parametr a odráží se v současném systému jen nepřímo. Jak jsme však již řekli, systém je otevřený pro další možné ukazatele a v případě, že budeme moci třeba právě kvalitu výuky objektivně posoudit (zde zřejmě bude hrát roli velmi citlivě prováděná vnitřní evaluace), nic nám nebrání, abychom tento parametr do systému rovněž zařadili. Stejně tak je možno rozdělit na podskupiny i koeficienty za velikost IF u publikací, k čemuž asi logicky budeme v dalších úpravách směřovat.

Za řízení Sokrates-Erasmus se přiděluje dvaapůlkrát vyšší koeficient než za vědeckou publikaci v časopise s IF. Jaký je důvod?

Není tomu tak. Koeficient za publikaci v časopise s IF je v systému vztažen na aktuální počet pracovníků daného pracoviště, takže se zdá být číselně nižší, než jakou váhu mu skutečně přisuzujeme.

Nicméně program Sokrates a s tím související podporu žádoucí zahraniční mobility studentů považujeme v současné době za natolik důležitou prioritu, že jsme se rozhodli tuto činnost do hodnocení zařadit.

Budou informace o systému hodnocení zveřejňovány na internetových stránkách fakulty?

Jsmo teprve v začátcích. Snažíme se o vytvoření objektivního a průhledného systému. Pokud bude systém dostatečně funkční a plně akceptován, pak není důvodu, aby nebyl k dispozici pro vnitřní potřebu všem akademickým pracovníkům fakulty. V tuto chvíli jej v písemné podobě po předchozí opakované prezentaci na Vědecké radě a v Akademickém senátu dostali všichni přednostové klinik.

Rozhovor připravil

M. Hejtmánek

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Mladí umělci z Peru si získali příznivce

Téměř přesně měsíc (od 22. 1. do 23. 2.) byla v Galerii IC UP ve Zbrojnici přístupna olomoucké veřejnosti výstava peruánských výtvarníků, prezentovaná jako součást vzájemné výměny expozic s pracemi, které vytvořili studenti akademií výtvarných umění v Peru a v České republice. Ohlasy na výstavu, na jejímž uspořádání se podílely vedle Univerzity Palackého – Katedry romanistiky FF UP také Úřad města Olomouce a Velvyslanectví Peru v Praze (viz také Žurnál č. 14/26. 1.), byly četné a příznivé; z návštěvní knihy jsme pro naše čtenáře vybrali ty nejzajímavější:

Super inspirace – díky ti Peru.

Chlapci, držte se. Dobrý, ale mohlo toho být víc.

Naši umělci jsou lepší.

Nos ha encantado „mu pequeño universo sexual“.

Zdar Tome, pěkně jsi mě dostal, že jsi nepřijel (nebo ano?).

Zase někdy dáme takový výlet, ale tahle výstava stála za to!!!

Jen více takových výstav! Chce to větší propagaci!

Štrašně se mi to líbí. Jste šikulky!!! Příjdu zas. Doufám, že uděláte nějakou akci.

J'ai aimé énormément beaucoup ces deux tableaux de Mlle Patricia Columb. J'adore fort les couleurs et la technique, c'est vraiment splendide! Merci.

Velmi příjemné zastavení v dnešní uspěchané době.

Šílená země, šílené obrázky.

Po nemoci (i v nemoci) nejlepší lék.

Jiná kultura, velká vzdálenost, známá technika, jako celek výborné a osvěžující.

To je z Marsu, ne? Fakt nový.

Je to zajímavá konfrontace vidět, k čemu se vztahuje mladé peruánské umění. Muselo být velmi náročné vy-

stavu zorganizovat, cením si toho a děkuji. Snad by to jen chtělo do budoucna větší propagaci.

Naprostu úžasné! Trídím pocity...

No, nevím, některé věci se mi celkem líbily, ale nějak tomu nerozumím. Myslím, že ani nemůžu, vzhledem k tomu, že autoři pocházejí z naprostě jiných podmínek a mají odlišné kulturní a historické zázemí. Vcelku ale nemám nic proti.

Ohio!!! Krásné je všehno, ale doma nechcu nic.

Nikolka Kerkhof, máma a táta.

„Člověk má srdce Občan je člověk Člověk je malíř Občan má srdce A to maluje (svou zemi).“

-red-

Diskuse, názory, ohlasy

Pár poznámek k širším souvislostem kauzy Blaťák vs. Vaverka

Veřejně vyjasňování názorů Vlastimila Blaťáka s děkanem Vaverkou, které se odehrává v minulém Žurnálu UP, mě přimělo k malému zamyšlení nad stavem veřejného dění na UP.

Navzdory řečenému ale iniciativu pana Blaťáka vnímám jako důležitou a hodnotnou proto, že veřejně kritizuje univerzitní byrokracii (byl z bezpečí pražského exilu) a nenechal si to, co považoval za nesprávné, pro sebe.

Zajímavé je, že se vždycky po razantnější kritice objeví někdo (často je to hromadný útok jako třeba v Tuckerově kauze), kdo začne kritika osobně napadat za nedovzdělanost, uraženectví, nevychovanost, psychickou labilitu, komplexy, atp.

Dokončení ze str. 7

ale studoval jsem toto téma na závěrečnou práci). Je pravda, že dopis V. Blaťáka byl možná příliš rozhořčený, příliš osobní, příliš jednostranný, ale to zjevně pramenilo z jeho omezeného přístupu k informacím, jak jasně ukázala odpověď profesora Vaverky (verze obou zúčastněných jsou si kupodivu celkem blízké).

Možná by byl pan Hladký udělal lépe, kdyby nechal na čtenářích Žurnálu, aby si sami „udělali jasnou představu“ o celém případu. Takhle – nevím proč – mám takový pocit, jakoby potřebovala husa zakejhalat.

Bc. T. Coufal, student FF UP

než stovky řešných studentek a řádných studentů, kteří všechny pedagogy pěkně zdraví, vždy hovoří spisovně, jsou slušní a jsou pro klidné dožití k diplomu ochotni trpět cokoliv a pak teprve večer u piva to všem ukáží.

Zásadní problém UP je v tom, že mnozí akademičtí pracovníci, funkcionáři i obyčejní úředníci trpí tzv. „Tucker-syndromem“: vnímají jakoukoliv ostřejší kritiku či vytážení nějaké záležitosti „na světlo“ jako něco chorobného, nebezpečného a zákeřného (a navíc jsou alergičtí na jméno Tucker v jakékoliv souvislosti).

Navíc mě šokuje provinciální myšlení ředitele IC UP. Blaťák podle něj sice poškodil knihovnu tím, že nepustil dovnitř děkana, a jeho hosta a tak mu „znelovil ... poznat, že má olomoucká univerzita kvalitní a pěknou knihovnu“, ale zároveň – soudě podle jeho textu – je jedním z těch, které těší, že Tucker na UP již nepůsobí (přestože patřil skvělé učitele a odborníky, UP o něj neměla zájem, a tak odešel působit na Columbia University do New Yorku).

A stejně jako této univerzité chybí osobnosti typu Tuckera, jsou pro její další zdravý vývoj nutné konflikty, ostré střety a bouřlivé veřejné diskuse, kterých se UP tradičně tak bojí. A v tomto směru má velký dluh i Žurnál UP, který by měl právě sloužit jako hlavní tahoun univerzitního věření, provokovat, iniciovat střety. Vim, bude mi redakci odpovězeno, že to není možné, že je všude mrtvolné ticho.

Marián Kišš, Jr. Autor vystudoval politické vědy na FF UP a na CEU v Budapešti. V současnosti studuje postgraduálně kulturní antropologii na FF UK a pracuje jako asistent senátora Josefa Jařaba.

Na cestu tisíciletím...

365 myšlenek na 365 dní

Ze stejnojmenného kalendáře pro rok 2001 autorů F. Mezhioráka, A. Nelešovské a H. Ševčíkové:

Březen 2001

- Po 12 Marie von Ebner-Eschenbachová (+1916): Úsudek je možno vyvrátit, předsudek nikoli.
Út 13 Theodore de Bonville (+1891): Člověk se stává velkým teprve když kritizuje, co miluje.
St 14 Ivan Goll (+1950): Bůh lásky je nestor mezi všemi bohy na Olympu.
Čt 15 Michail A. Bulgakov (*1891): Sen končí probuzením nebo smrtí.
Pá 16 Constantin Brancusi (+1957): Teorie jsou vzorky bez ceny, jen činnost něco znamená.
So 17 Karl Gutzkow (*1811): Takt je rozum srdce.
Ne 18 „Dávejte, a bude vám dáno; neboť jakou mírou měříte, takovou Bůh naměří vám.“ (Lukášovo evangelium 6, 38)

-red-

... A TENTO TÝDEN...

13. BŘEZEN

PřF UP, Tomkova ul., Olomouc-Hejčín, posluchárna č. 202, 13.30 hod.: Semináře z diferenciálních rovnic. Singulární okrajové úlohy. Přednáší prof. I. Rachůnková (PřF UP). Pořádá Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky.

13. – 23. BŘEZEN

The British Council, Krížkovského 14: Registrace na letní termín mezinárodné platných zkoušek z angličtiny.

14. BŘEZEN

Muzeum umění, Denisova ul., 17 hod.: Neznámá výtvarná pozůstalost M. Švabinského. Přednáší PhDr. J. Slavotínek (PdF UP). Pořádá Muzeum umění.

Katedra botaniky PřF UP, ul. Šlechtitelů, velký přednáškový sál, 16.30 hod.: Extrémní biotopy, jejich flóra a vegetace v západních Himalájích. Přednáší RNDr. M. Štech (JU České Budějovice).

-red-

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

Otevřený dopis

Vážený pane předsedo Senátu České Republiky! S jistým smutkem konstatujeme, že Vy, bývalý předseda vlády České Republiky a dnes opět předseda Senátu, sdělujete v denním tisku, že jako vysokoškolský pedagog na univerzitě „Přednáším hrozně rád a studenti mi na přednášky chodí. Dostávám za to úplně směšné peníze, ale to není důležité“.

Rozumíme tomu tak, že za dvouhodinovou přednášku se Vám zdá odměna, kterou od univerzity dostáváte, nepřiměřeně nízká – tedy směšná, a výklad Vašeho sdělení je pro nás dvojnásob. Buď jsou ony peníze za přednášku směšné pro Vás osobně, nebo jsou směšné obecně. Pokud je to první případ, dovolujeme si Vás upozornit, že za tuto směšnou mzdu přednášejí v naší zemi stovky či několik tisíc vysokoškolských učitelů, kteří tak musí živit své rodiny, nemajíce možnost si příjímět jinou činnost.

Pokud jsou peníze za výuku na vysokých školách pro Vás směšné obecně, rádi bychom se Vás zeptali, co jste udělal v minulosti a zejména co plánujete udělat v budoucnosti z titulu své funkce pro to, aby mzda vysokoškolského učitele odpovídala významu jeho práce pro naši společnost. Jak jistě víte, stát sice zvýšil platy učitelů, ale z tohoto zvýšení byli vysokoškolští učitelé vyjmuti.

S pozdravem prof. P. Pařko, DrSc., prof. F. Řehák, DrSc., doc. S. Šimek, CSc., doc. J. Schützner, CSc., MUDr. S. Adámek, MUDr. P. Hanej, MUDr. P. Šmejkal, MUDr. R. Lischke, MUDr. A. Pazdro, MUDr. J. Votoček.

P. S. Pouhé konstatování směšné situace jedním z vedoucích politiků v našem státě, bez známek snahy o její ovlivnění, považujeme za politováníhodné. (Neviditelný pes, 20. 2., http://pes.eunet.cz)

-red-

Milionová soutěž

Redakce Žurnálu UP a webových stránek UP vyhlašuje soutěž pro všechny členy univerzitní obce UP, jejímž cílem je zachytit milionte nebo jemu nejbližší (vyšší) číslo na počítačle úvodní internetové stránky UP www.upol.cz. Chcete-li se soutěže zúčastnit, sledujte, jak počet návštěv narůstá. V době uzavěrky tohoto čísla se počet návštěv přiblížil číslu 664 827.

A jak prokážete, že jste „milionářem“? Vytiskněte úvodní internetovou stránku UP s údajem na počítačle a přineste ji do redakce Žurnálu UP. Vyhrajte ten, kdo zachytí číslo 1 000 000 nebo nejbližší vyšší.

A výhra? Nechejte se překvapit. Hodně štěstí přejí

redakce ŽUP a www.UP